

TEZĂUR LITURGIC
20 NOIEMBRIE
SF. IUSTIN POPOVICI

VIATA
SF. CUVIOS
GRIGORIE
DECAPOLITUL

BELGRAD, 1977

Архимандрит ЈУСТИН Поповић

ЖИТИЈА СВЕТИХ

20. НОВЕМБАР

ЖИТИЈЕ ПРЕПОДОБНОГ ОЦА НАШЕГ ГРИГОРИЈА ДЕКАПОЛИТА

ПРЕПОДОБНИ Григорије роди се у граду Иринопољу у Декапољу[1] од благочестивих и знаменитих хришћанских родитеља, Сергија и Марте. А када му би осам година родитељи га дадоше да се учи књизи; и још у младости он добро изучи Свето Писмо, и усрдно похађаше цркву ради молитве. Стремећи к небеском, он презре све земаљско: није јео укусна јела, употребљавајући просту и грубу храну; није хтео да носи богато и меко одело; сам је издржавао себе својим рукодељем, раздајући остатак сиротињи. Често се повлачио у усамљеничко молигвено тиховање, и тамо се насамо молио Богу да га удостоји бити верним слугом Његовим.

Када Григорије постаде пунолетан, родитељи његови пожелеше да га ожене, али он кришом побеже и одбеже у један пустињски манастир. Ту се он замонаши и ревносно се подвизаваше у посту и уздржању, у молитвама и свуноћним

бденијима, налажући на себе сваковрсне тегобе најстрожијег монашког живовања. Међутим Григорију ускоро умре отац; а благочестива мајка његова, после дугих трагања за Григоријем, нађе га, и не само га не укори што се замонашио него одобри његову решеност да се посвети монашким подвизима. Притом она га само мољаше да пређе у други манастир где се налазио и брат његов. Повинујући се вољи своје мајке он се пресели тамо. Но када дознаде да је настојатељ тога манастира иконоборац, он као ватрени ревнитељ Православља изобличи настојатеља пред свом братијом. Страховито разјарен, настојатељ бездушно изби Григорија. После тога Григорије оде у други манастир, у коме настојатељ беше рођак његове мајке, Симеон.

Проживевши ту око четрнаест година, преподобни Григорије стече свеопште поштовање, и сви га стадоше уважавата као врлинског и светог човека. Дубоко смирен и желећи постати савршен монах, он измоли од настојатеља дозволу да се настани у усамљеничкој келији, да би, немајући никакве житејске бригае, проводио време у усамљеничком молитвеном тиховању. Настојатељ, провидећи благодотворну намеру његову, додели му за подвиге једну пећину у дубокој окомитој

провалији. И стаде се преподобни са још већом ревношћу подвизавати у тој пећини. Но ту, неузнемираван вревом људском, он доживе велико узнемиравање од демона који му све могуће пакости чињаху и искушења му ствараху, старајући се да га отерају из тог пребивалишта. Они су му час претили, вичући: „одлази из нашег пребивалишта, иначе ћеш много пострадади од нас“, час налетали на њега, узимајући на себе изглед страшних шкорпија. Али он остајаше неповредљив и неустрашив. Када је он стајао на молитви, демони су му наносили ране и на рукама и на ногама, но он није обраћао пажњу на ране, не придајући им никакву важност. И демони су се са срамом удаљавали. Једном му се демони јавише у виду војника, претећи му смрћу; али он се прекрсти, и они несташе. После тога они се јавише светитељу блистајући светлошћу и говорећи да су они – Четрдесет мученика[2] и дошли су да му даду благодат и силу против демона: но он, сагледавши њихове замке, запрети им, и они поново несташе. Исто тако и друга искушења беху немоћна, јер благодат Божја сарађиваше му и уништаваше у њему све нападаје тела. Ускоро после тога Господ удостоји Свог верног угодника дивне посете: Григорија обузе као неко усхићење, и њему се јави с неба блистава

светлост са неисказаним миомиром, испуни сву пећину, и остаде у њој у току многих дана. – Светитељ осети да му је дужност да о овом чуду обавести свога настојатеља, и да га као човека искусна у духовном животу упита да ли је ово виђење од Бога или не, и да није оно дело ђавола, послато му да га саблазни и прелести. Пошто пажљиво саслуша Григоријево казивање, настојатељ га умири и рече му да ни најмање не сумња да је то божанска светлост која је својим миомиром отерала смртоносно злосмрадије злог духа. „Труди се у подвигу колко можеш, – заврши старац, – уздајући се у Бога који ти је помоћник“.

И стварно, блажени Григорије се од тог благодатног виђења исцели и ослободи од мучне телесне болести своје и од болести душевне – саблазни телесне, којом су демони хтели да га прелесте, и од свих њихових подмуклих искушења. Од тог времена блажени још више појача своје подвиге и молитве, непрестано вапијући ка Господу из дубине душе.

Савладавши на тај начин ђаволова лукавства, преподобни Григорије се за своје свето и бескорисно живљење удостоји од Бога благодатног дара чудотворства. И пошто није ваљало да овакав божански саветник Цркве остане под поклопцем, Господ једном викну к

њему с неба, као некада к Патријарху Авраму[3]: „Григорије, ако желиш достићи савршенство, иди из земље своје и од рода свога и туђинуј на добро своје“.

Повињавајући се овом Божанском гласу, преподобни Григорије остави пећину и упути се у Ефес, да би одатле лађом отпутовао у Цариград: у то време Цркву Цариградску узнемираваше иконоборска јерес. А свети Григорије, ревнујући за чистоту Православља и славу Божију, намеравао да ступи у заштиту Православља и изобличи лажно учење јеретика. Међутим промисао Божји одлучи друкчије: сходно Божанском призиву, свети Григорије имао је сав остали живот свој провести у туђиновању, „немајући овде града који ће остати, него тражећи онај који ће доћи“[4], слично Господу нашем Исусу Христу који је на земљи био туђин и није имао где главе заклонити.[5]

Кренувши из Ефеса у Цариград, преподобни се успут заустави у Проконису, где га један сиромашак, и поред строгих наређења царева – иконобораца која су забрањивала примати монахе у кућу, срдечно прими у своју кућу Господа ради, због чега га Господ и обогати за кратко време. Одатле светитељ крену у Византију, али искрснуше неке сметње, и он по

томе познаде да није воља Божја да путује тамо, зато се упути у Енос.[6] Ту он доби жестоке батине од једног коњаника, побуђеног на то ђаволом. Али праведник, трпећи ударце, мољаше се Богу да опрости нападачу. И овај, видећи кротост Григоријеву, покаја се, замоли за опроштај, и доби од преподобнога поуку да убудуће никоме не чини неправду. Одатле лаћом преподобни допутова у Хриостопољ,[7] па се отуда пребаци у Солун.

Пробавивши у Солуну немного дана, свети Григорије крену сувим у Коринт. Одатле крену лаћом за Рим, и успут се задржа неко време у Регији.[8] Ту неки људи, видећи да преподобни ништа нема, дадоше му извесну количину злата. Но светитељ, иако није познавао дародавце, прозре по благодати Божјој да је то злато стечено неправедно. И желећи да их научи уздржавати се од неправде, он изобличи кривца, и врати неправедно стечене новце. Напустивши Регију, светитељ продужи лаћом за Рим. Но за време пловидбе један путник паде с лађе у море, поред обале, где им се ваљало искрцати на копно, па ићи даље у Рим. И догоди се чудо које јасно посведочи да на преподобноме почива благодат Божја: јер он једном молитвом изнесе овога на земљу и спасе га од неминовне смрти. Стигавши у Рим, преподобни Григорије три

месеца проведе у усамљеничком молитвеном тиховању у једној осамљеној келији, тако да нико ни знао није о њему. Међутим један бесомучник обзнани његов боравак у граду: јер светитељ га исцели, истеравши из њега нечистог духа; и сви га стадоше сматрати за свеца. Тада блажени Григорије уклони се из Рима, и отпутова у Сицилију; тамо се закључа у једној кули, и провођаше време у молитвеном ћутању. Ту нападоше на њега демони, уништише му рогожу на којој је спавао, и навођаху на њега сваковрсна искушења и чињаху му разне пакости; но он их молитвом одагна. Ту он такође спасе од вечне погибије једну жену – грешницу, која је најразноврснијим заводничким лукавствима намамљивала људе, нарочито морнаре на блуд. Својим поукама и предочавањем вечних мука свети Григорије доведе ту жену дотле, да се она одрече света, прими монаштво, и место гадне телесне насладе претвори се у манастир. После тога дође к преподобноме у кулу једна бесомучна жена, и он молитвом својом прогна демона из ње. Још и друга многа чудеса сатвори преподобни на том месту. А када сви сазнадоше о томе и стадоше га уважавати, светитељ се и одатле уклони. Једном путујући он срене војску Сарацена.^[9] Један од њих појаше на бунару

коња, и када се светитељ приближи, он упери копље да га убије. Но рука му се одједном укочи у ваздуху, и он је не могаше спустити. Тада он пође за преподобним молећи га за исцељење. Светитељ се руком својом дотаче његове руке, и исцели га. Даље на путу светитеља сrete један страховито мучен бесомучник. Сажаливши се на њега, светитељ сатвори молитву к Богу и демон остави паћеника.

Најзад преподобни Григорије поново допутова у Солун и настани се у манастиру светог Мине. Притом он живљаше у таквој сиротињи, да није имао никакве хране, ни чиме да се покрије, а ношаше само једну хаљину која му је служила и дању и ноћу. Када би осетио несавладљиву глад, онда је излазио из цркве, и ако би видео да ко било једе у трпези, он је улазио и јео с њима нешто мало. Али потом он осети да не треба да се храни од туђег труда, и донесе одлуку да пребива у храму без хране све дотле док му Господ не пошље помоћ одозго. И Господ, који је некада прехранио пророка Илију преко гаврана,^[10] и многе друге врлинске слуге Своје на чудесан начин, не остави без помоћи верног слугу Свог: по указању одозго једна богољубива удовица свакодневно му достављаше храну. Ускоро се преподобни Григорије својим чудесима прослави у целој околини. Тако, једном

дође к њему једна бесомучна жена и мољаше од њега помоћ да обнови своју малу кућицу која беше пропала. У одговор на њену молбу светитељ јој рече: Иди, почни посао, и Бог, отац сиротиње, послаће ти помоћ. – Жена с вером оде и стаде копати земљу да постави темељ. И гле, са тог места покуља силна смола. Жена је продаде, и за добијени новац не само подиже кућицу, него се још и издржаваше од продаје те смоле, и задовољаваше друге своје потребе. Једном монаху који се у близини манастира светог Мине подвизаваше на столпу, преподобни Григорије предсказа блиску кончину, пошто му то Дух Свети откри. То исто предсказа он и неким другим лицима. Неуморно радећи над собом, свето чувајући чистоту своје душе и усавршавајући се у хришћанским врлинама, преподобни Григорије имађаше велику слободу ка Господу и припремаше себе за обиталиште Светоме Духу. С божанском љубављу он иђаше тесним путем смиреноумног подвига; непрестаним стражењем далеко одгоњаше сваки нехат и вражије нападаје, те враг ни у сну не могаше утицати на његову уобразиљу и помисли; сходно имену своме он заиста беше „будан“, „стражећи,^[11] у односу на сва дела и помисли, и очисти душу и тело од свих страсти. Рукоположен у чин јереја, он вршаше

богослужења са срцем скрушеним и духом смиреним; охолост и сујету он ишчупа потпуно. Но више свега он чуваше чистоту Православља и у речима и у делима; поражавајући јеретике, колико је могао, он речима и списима учаше клањати се светим иконама и молитвено их поштовати по предању Цркве; многе градове он очисти од поганштине иконоборства, и убеђиваше хришћане да и саму крв своју“ ако је потребно, пролију за свете иконе; а и сам беше готов примити смрт за њих, и беше добровољни мученик. Изнад свих врлина он имађаше непрекидну свету молитву, свагда устремљујући ум к Богу; песмословећи и прослављајући Бога са светим Ангелима, он још овде доби залог неизрециве радости вечнога блаженства. Једном ноћу њему се у виђењу јави Ангео Господњи и даде му пламени мач за поражавање свеколике демонске силе и одсецање од Цркве јеретичких измишљотина, а од срца – греховних страсти. Понекад је преподобни, заузет богоразмишљањем, чуо ангелско певање: он беше тако мио Богу и Ангелима, да се, још налазећи се у смртном телу, удостојавао већ бесмртних, божанствених наслада, удостојавао се слушати ангелско појање, какво „ухо не чу“ (1. Кор. 2, 9), и неизразиво уживати у њима. Проводећи у Солуну неколико година,

преподобни Григорије са једним од својих ученика пође у Бугарску, која у то време беше незнабожачка, али не стигавши до ње врати се. Када га ученик упита, зашто је тако брзо променио своју намеру, преподобни одговори: Хтео сам да проведем тамо неко време, али видим тамо сунце не сија. – Овим речима он пророчки предсказа нереде који ускоро тамо настадоше, и за време којих се силна крв проли и сва земља би исцеђена. – После тога преподобни Григорије је путовао из Солуна у Византију, и одатле на гору Олимп.[12] Отуда се поново врати у Солун.

Тако се подвизавајући и на, земљи размишљајући о небесном, преподобни Григорије се приближи к одласку из овога живота. Разболевши се тешко од падавице, он лежаше непомично на одру и ватрено се мољаше Богу, да га ослободи од ове болести и замени је другом – воденом болешћу. Бог му услиши молитву: ослободи га падавице и даде му водену болест. И тело се његово тако наду, да је личило на мех, напуњен ваздухом. Оставивши Солун, преподобни с великом муком отпутова у Цариград, да тамо сузбија иконоборску јерес,[13] и више се није враћао натраг. Са собом он одведе у Цариград своја два ученика и саподвижника: Јосифа и Јована.[14] На молбу

православних монаха он убрзо пасла Јосифа у Рим к папи Лаву III,^[15] да тражи помоћ против гонитеља светих икона. Но на том путу Јосифа ухватише морски разбојници, поткупљени од иконоборског цара Лава Јерменина, и заточише га на острву Кипру.

Јосифу не би суђено да још једном види међу живима свог великог учитеља. Преподобни Григорије ускоро после тога предаде Господу чисту душу своју. На дванаест дана пре свог престављења њему би откривен дан његовог одласка, и он нареди да га пренесу у гостопримницу, где он 20. новембра тихо сконча.^[16] Када чесно тело његово сахрањиваху, к њему се с вером приближи један тежак болесник, који није могао стојати право него му је лице било стално сагнуто к земљи. И овоме болеснику се учини да неко метну на њега руку отпозади, и он се окрену и упита онога што стајаше поред њега није ли га он додирнуо. Овај одговори да није. Из тога би јасно болеснику: да га се преко светитеља коснула сила Божија и подарила му исцељење, – и он стаде стојати право, потпуно исцељен од своје болести.

– Други човек, мучен духом нечистим, чим се приближи к сандуку преподобнота, демон га остави. – Један монах, веома мучен телесном страшћу и близак паду, са сузама мољаше

помоћ, и телесна страст престаде, и он прослави светитеља и узнесе благодарност Богу. Тако, после мучног туђиновања земног, преподобни Григорије достиже вечни покој на небесима међу светим Ангелима, које се удостоји виђати и слушати још за време земног живота свог, и сада заједно с њима прославља трисветим славопојима Једног у Тројици Бога вавек.

НАПОМЕНЕ:

[1]Декапољ = Десет градова: савез десет градова у Исаврији, малене области у горама Мале Азије, на југу њеном. Према имену тог савеза градова преподобни Григорије и добио надимак Декаполит.

[2]Овде се подразумевају Четрдесет мученика Севастијских, чији помен Црква празнује 9. марта.

[3]1. Мојс. 12, 1.

[4]Јевр. 13, 14.

[5]Мт. 8, 20; Лк. 9, 58.

[6]Енос – приморски град са пристаништем, на западу од Цариграда.

[7]Христопољ – иначе Емволи, град на североистоку од Солуна.

[8]Регија – град у југозападном делу Италије, на

обали Сицилијског залива.

[9]Сарацени – назив за скитачко племе Араба; доцније – означава све мухамеданце.

[10]3. Цар. 7, 6.

[11]Григорије – грчка реч, значи: онај који бди, који стражи.

[12]Реч је о гори Олимпу на северу Мале Азије, на границама Вити није и Мизије, оде је тада цветало монаштво.

[13]То је било за царовања Лава Јерменина (813-820. године).

[14]Преподобни Јосиф познат под именом „Песмописац“ (+ 883. год.); спомен његов Црква празнује 4. априла. Преподобни Јован – спомен његов празнује се 18. априла.

[15]Папа Лав III од 795-816. године.

[16]Преподобни Григорије упокојио се 816. године. – Преподобни Јосиф не затече међу живима свог учитеља. Вративши се после шест година из заточења у Цариград он доживе ту утеху што својим рукама опипа нетљено тело преподобног Григорија и настани са учеником његовим Јованом крај кивота његовог. По смрти пак Јована, Јосиф пређе и настани се при храму светог Златоуста и у њему положи прослављене нетљенијем и чудесима мошти преподобног Декаполита и ученика његовог Јована. Након неког времена недалеко од тога храма он основа

манастир у име светог Николаја Касуљког, и у њега пренесе мошти преподобних. Јосиф Песмописац написа и службу у част преподобног Григорија. – Чеоне мошти преподобног Григорија нетљене и читаве налазе се у садашње време у Румунији у манастиру Бистрица.

